

Přestavba výchovně vzdělávací soustavy vojáků z povolání

Rozhovor s podplukovníkem dr. Luďkem Přikrylem, CSc.

Vojenský tisk již přinesl zprávy o změnách, které se připravují ve vojenském školství.

Příprava vojáků z povolání, její podstata, cíle, formy a způsoby jsou trvalou tematickou součástí úsilí našeho časopisu. Chceme dnešním rozhovorem se s. podplukovníkem dr. L. Přikrylem, CSc., náčelníkem oddělení škol a vědy na HPS ČSLA, přispět k osvětlení některých souvislostí přestavby vojenského školství a zároveň podnítit aktivnost myšlení našich čtenářů a výměnu názorů kolem otázek, které jsou v popředí zájmu armádní veřejnosti a jejichž úspěšné vyřešení musí sledovat náš společný cíl — vyšší bojovou pohotovost ČSLA.

Proč bylo nutné přistoupit k tak zásadní přestavbě výchovně vzdělávací soustavy vojáků z povolání a v čem spočívají základní příčiny přeměn?

Vojenské školství ČSLA se ocitlo v minulých letech na neobyčejně složité křižovatce při hledání odpovědi na otázku, v jakém směru se dále rozvíjet. Bylo zřejmé, že postupovat v dosavadním směru a tempu je nemožné. Potvrzovaly to problémy, které se stávaly souputníky vcelku pozitivního a prudkého růstu vzdělanosti vojáků z povolání, pokud se hodnotila kvantitativními ukazateli.

Za prvé: mnozí absolventi jednotlivých typů vojenských škol uvnitř systému **jednotlivce — prostředí**¹⁾, v důsledku probíhajících společenských přeměn i revoluce ve vojenství, nestali se dostatečně aktivním elementem obnovení rovnováhy mezi prostředím a jednotlivcem. Někteří absolventi se ani nedokázali dostatečně přizpůsobit nové povaze prostředí, ve kterém měli cílevědomě pracovat.

Výzkum ukázal, že **vojenské školy přes své výrazné úspěchy nedostatečně rozvíjejí základy uceleného systému schop-**

ností, které jsou podmínkou úspěšného výkonu různorodých specializací vojáků z povolání a především, že nevytvářejí dostatečné opory pro schopnost umět se přizpůsobit novým podmínkám práce. Dílčí moment tohoto faktu pocítovali samotní absolventi, když si uvědomovali, že obrovské množství poznatků, které ve škole pracně získávali, velmi brzy zastarává a že každá hlubší změna v praxi vyvolává obrovské nároky na nové znalosti a dovednosti. Ze školy **chyběl dostatečně hluboký a pevný teoretický základ**, na němž spočívá dynamičnost soudobého vědeckotechnického pokroku.

Ukázalo se, že způsob přípravy kadrů, který plně uspokojoval dřívější etapy výstavby ČSLA, se postupně dostává do stále většího rozporu s rozvojem praxe i pohybem vědy.

Druhým velmi zásadním problémem bylo **stále snižování rozsahu úrovně výběrové základny**, ze které vojenské školy mohly čerpat své posluchače. To se odrazilo nepříznivě nejen v úrovni absolventů a vnitřním životě vojenských škol, ale také v počtu vyřazených absolventů, který byl již několik let hluboko pod plánovanou potřebou. To působilo hroziivě

¹⁾ Pod pojmem prostředí rozumíme souhrn vztahů, do kterých vstupuje ta či ona osobnost (posluchače, velitele, technika atd.), souhrn podmínek působících na něho, jakož i produkty jeho vlastní činnosti.

zejména při srovnání s léty po r. 1975, kdy začnou odcházet silnější ročníky velitelského sboru do zálohy. Jednou z příčin tohoto stavu byla nízká přitažlivost systému vojenského vzdělávání pro mládež a také nepřizpůsobivost tohoto systému objektivně existujícímu nedostatku absolventů škol s úplným středním vzděláním. Těžko lze domyslet důsledky, kdyby vojenské školství se smířovalo s kvalitou získávaných posluchačů a trvale tomu přizpůsobovalo své cíle, obsah i způsoby přípravy.

Konečně, vysoké procento vojáků z povolání narušovalo úroveň bojové pohotovosti vojsk tím, že důstojníci často museli opouštět své útvary v zájmu studia v dlouhodobých kurzech. Nedostatečně se prosazoval princip jednoty práce se soustavným studiem; talentovaná část důstojnického sboru ve svém neproduktivnějším věku odcházela do vojenských vyso-

kých škol. Za zmínku stojí i to, že v nákladech na školení kádrů neúměrnou položku činily osobní náklady na posluchače a jejich růst živil snahu šetřit bohužel tam, kde je to pro dnešní pojetí přípravy nejhorší — na počtech a úrovni vědeckopedagogického sboru a na modernizaci materiálně technické základny.

Samozřejmě, že se hledaly možnosti, jak situaci zlepšovat v rámci dosavadního systému školení; toto úsilí se vedlo velmi intenzivně od r. 1959 cestou prosazování principů dubnového pléna ÚV KSČ z r. 1959. Dosáhlo se velmi pozitivních výsledků, jež potvrzovaly, že i dosavadní soustava má své nevyčerpané možnosti. Čím se však důsledněji prosazovaly do života principy dubnového pléna, tím bylo zřejmější, že systém vojenského školství se stává tím základním článkem, jehož správným řešením otevře cestu k hlubší jednotě školy a praxe.

Zdá se, že problémy, které vznikaly při dosavadním pojetí přípravy, bylo více než dost. Proč jste se však v úvodu zmiňoval o křížovatce ve vývoji vzdělávací soustavy a v čem spočívala složitost správného rozhodnutí, kterým směrem se dát?

V celku poměrně brzy se dosáhlo jednoty v názorech, že je třeba přistoupit k zásadnímu řešení vojenského školství. Pracovníci řídicích orgánů vojenských škol i soudruzi od vojsk se však diferencovali v názorech. Koncept řešení a s nimi spojených skupin jejich stoupenců bylo několik. V bouřlivých diskusích odborníků i zkušených pracovníků školské praxe se jednotlivé koncepce vzájemně oplodňovaly a sbližovaly, avšak v nesmiřitelném protikladu zůstaly proti sobě dvě koncepce.

Podstatou první koncepce, která nebyla přijata, bylo zachování zásady podřizování jednotlivých typů a stupňů školního systému dosavadnímu systému funkcí v armádě. Její silnou stránkou bylo, že se opírala o zkušenosti a nabízela urychlené a ekonomicky momentálně výhodné řešení kádrových problémů na nižších stupních armádního organismu, ovšem za cenu snížení kvalifikační úrovně na stupni četa a zejména rota. Vyznačovala se malou perspektivností, cestou reformem by zachovávala současný stav, mechanisticky přistupovala k praxi, neviděla její rozpornost perspektivy a podcenila nové tendence prosazující se v rozvoji vědy.

Přijátá koncepce nového systému přípravy vojáků z povolání sleduje důsledný rozchod s principy dosavadní soustavy.

To neznamená, že popírá úlohu dosavadních zkušeností v přípravě vojenských kádrů. Naopak progresivním zkušenostem a snahám „dává zelenou“. Omezuje však v zásadě to, co charakterizovalo školu průmyslové revoluce a vojenskou školu první poloviny 20. století — účelovou přípravu na konkrétní funkce.

Její snahou je:

— Dát vojákům z povolání na počátku služby základní vzdělání potřebné pro celoživotní výkon služby.

— Důsledně však odlišit vzdělání, které poskytují střední a vysoké školy. V závislosti na úrovni vzdělání, potřebné pro výkon služby, plánovat hodnot. Důstojnické pro vysokoškoláky a praporčícké pro absolventy středních odborných škol. Cíle, obsah a způsoby přípravy těchto typů škol výrazně od sebe odlišit v souladu s vývojem charakteru a obsahu práce v plánovaných funkcích.

Pro oba typy vojenských škol musí být příznačné, že zaručují osvojení si moderních vědeckých poznatků základů logiky a obecné metodologie soudobé vědy, že poskytují širokou technickou přípravu s patřičně zvýrazněnou přípravou společenskovešední a že jsou budovány jako otevřené vzdělávací systémy. To znamená, že cílem základního vzdělání není jedno-

rázové naučení se pro život, ale především zformování předpokladů, aby se posluchači chtěli a uměli učit celý život. Škola se tím nezřídka konkrétní přípravy specialisty; tato příprava je však pouze součástí širšího cíle.

Dynamika rozvoje vědy²⁾ a stupňovitost armádního organismu ukazují, že v optimálním režimu rozvíjení schopností vojáků z povolání bude mít důležitou úlohu postmaturní a postgraduální vzdělávání důstojníků a praporčíků.

Co mělo tedy nejpodstatnější význam pro odhalení předností a správnosti koncepce rozvoje školské soustavy v ČSLA, schválené předsednictvem ÚV KSČ 8. 3. 1966?

Určující význam přikládám především usnesení ÚV KSČ z října r. 1964 „K úkolům dalšího rozvoje školství a výchovy mládeže“, které celostátně zobecnilo zkušenosti získané v procesu rozvíjení školské soustavy, zpřesnilo systém vzdělávání a výchovy v našem státě, vytyčilo před všechny školy požadavek zvýšit úroveň vzdělávacích a výchovných výsledků všestrannou modernizací obsahu a metod výchovné a vzdělávací práce i důslednějším uplatňováním diferenciace v přípravě mládeže.

Pojetí nové soustavy vyrostlo z rozsáhlé analytické práce v řídicích orgánech i ve vojenských akademích a učilištích. Nemohu ukázat rozsah, hloubku a výsledky této práce. Pokusím se alespoň vystihnout její hlavní směry.

1. Klíčovým problémem bylo především docenění významu výchovných a vzdělávacích cílů v přístupu k rozpracování koncepce vojenského školství a problém jejich vědeckého určení.

Vedl se úporný boj o to, co podmiňuje určitou konkrétní historickou podobu výchovných a vzdělávacích cílů. Uvolňoval se prostor k působení zákona závazného souladu výchovy s úrovní rozvoje produktivních sil i charakterem výrobních vztahů. Výsledek dosavadního úsilí v tomto směru odráží profily, zpracované pro jednotlivé typy škol a jejich studijní obory. Profily se pokoušejí co nejvěrněji odrazit společenskou potřebu na přípravu vojáků z povolání. Vznikla otázka, co rozumět pod společenskou potřebou. Zamítlo se,

Obecným cílem, který sleduje nová koncepce rozvoje školství ČSLA, je tedy dosáhnout v historicky krátkém období obrátu v kvalifikačním modelu vojáků z povolání, „efektivněji plnit požadavek strany — připravovat vysoce kvalifikované kádry, vyšlé z lidu, oddané věci komunismu, schopné využívat výsledků vědy a techniky, dále je rozvíjet, dovedně organizovat výcvik a výchovu vojáků, řídit vojska v míru i ve válce“.³⁾

že to jsou pouze momentální požadavky praxe. Z hypotézy studijních oborů v jednotlivých typech škol se určila skupina možných základních funkcí pro absolventy a vyvodily možné funkční požadavky s přihlédnutím k základním tendencím v rozvoji charakteru a obsahu práce vojáka z povolání.

Systém a účinnost výcviku a výchovy se staly faktorem přímého vlivu na růst bojové pohotovosti. Požadavky na činnost vojenských kádřů v této oblasti stále vzrůstají. Dochází k trvalému přesunu od jednotlivých činností k činnostem inženýrsko-technickým a k znovurozdělení práce v armádě; to zásadním způsobem mění obsah práce vojáků a jejich funkční povinnosti. Na základě detailního roboru vyčleněných funkčních povinností se formulovaly konkrétní požadavky na stupeň i rozsah znalostí, dovedností a návyků v těchto hlavních směrech — přírodovědní základy, společenskovední příprava, vojenská příprava. Nejsložitější přitom bylo určení perspektivních tendencí v rozvoji vojenské techniky a ve způsobech vedení boje i v mírové přípravě vojsk.

Velmi prudké spory se vedly o pojetí kvalifikace na jednotlivých funkcích. Rozhodovala fakta z roborů. Např. sféra pracovní činnosti velitele roty ukázala, že zůstávat při starých požadavcích na tuto funkci je nemožné.

Kvalitativní změny v základní technice ukazuje její cena, která u motostřelecké roty stoupla ze 78 000 dříve na 2 613 122 Kčs a její zvládnutí je nemyšlitelné bez znalostí fyziky, matematiky, radiotechniky, elektrotechniky, chemie a konstrukce i provozu bojové techniky.

²⁾ Některé materiály utvářejí dobu obměny vědeckých a technických znalostí zhruba 10 let.

³⁾ Důvodová zpráva k usnesení předsednictva ÚV KSČ z 8. 3. 1966 „Návrh perspektivy rozvoje školství v ČSLA“, str. 5.

Přičemž základ kvalifikace je přibližně stejný pro rotu i prapor.⁴⁾

K podstatným změnám došlo v charakteru boje i ve velení této jednotky. V mnohém se liší i branci; 24 % z nich bude mít k r. 1970 střední a vysokou školu. Podrobný rozbor těchto skutečností potvrdil, že na tomto stupni musí být pracovník s vysokoškolským vzděláním, s teoretickým základem odpovídajícím titulu inženýr organizátor. Před takovým vývojem však byly teoreticky velmi podstatně upraveny funkční požadavky na funkcionáře tohoto typu ve srovnání s dnešní praxí. Práce vyústila ve formulaci požadavků na základní směry přípravy specialisty určitého profilu. Vedle zpracování jednotlivých profilů jsou ceněny i obecnější vývody z těchto analýz:

a) Je možné a také nezbytné převést řadu důstojnických funkcí na praporčické.

b) Potvrdilo se, že v mnohých funkcích je mnoho společných prvků činnosti, což odůvodnilo ideu hlubokého teoretického základu a širších specializací vysokých škol i některých škol praporčických. Současně se ukázalo, že v současné praxi se nevytváří dostatečný prostor pro hluboké uplatnění vědy, zejména na nižších stupních; tím se zmírňuje tlak z praxe na nezbytnost vyšší kvalifikace.

c) Jednoznačně se potvrdila neobyčejná společenská a politická angažovanost vojáků z povolání a z toho pramenící nezbytnost zvýšení účinnosti ve formování politické a mravní vyspělosti, ideologické cílevědomosti a stranické zásadovosti v jednání absolventů vojenských škol. To je také vážný motiv pro podstatné zvýraznění úlohy společenskovešední přípravy ve vojenských školách i nároků na ni.

V přípravě praporčiků bude poskytováno vzdělání širší, všestranného charakteru, které by pružně vyhovovalo potřebám budoucí struktury ozbrojených sil i společnosti. To vyžaduje postupně vytvářet rovnováhu mezi vzděláním všeobecným a specializovanými prvky odborné přípravy. V souladu s tím je nutné počítat s organickým doškolováním při práci po vyřazení k útvaru a hledat odpovídající formy.

V přípravě důstojníků je zřejmé, že profil vysokoškolského studia nemůže sledovat úzce specializovaný limit. Je nutné vychovávat posluchače širšího studijního záběru. To podtrhuje význam prvořadosti

teoretické přípravy, ovšem se snahou, aby absolventi v poměrně krátké době byli schopni na základě samostatného studia přizpůsobit se v rámci praxe specializovanějším funkcím. Organickou součástí výchovy musí být formování vědeckých prvků myšlení posluchačů a rozvíjení základů jejich pedagogických schopností.

V celkovém systému výchovy se musí cílevědomě rozvíjet aktivní vztah k vojenskému povolání, socialistické uvědomění a morálně psychologická příprava na výkon funkce v mírové i válečné činnosti.

2. Na koncipování studijních oborů a specializací i jejich pojetí měl podstatný **vliv rozbor tendencí ve vývoji vědy a vědeckotechnického rozvoje v naší armádě**. Složitost této práce pramenila z toho, že mnohé předměty se svým zaměřením a obsahem nekryjí s vědními obory.

Věda se stále více stává věcí celé armády a armáda má tendenci k stále hlubšímu zvědečtění. Věda v současné epoše stojí také v centru ideologického boje, je nástrojem boje s buržoasní ideologií a psychologii, významným faktorem výchovy nového člověka. Věda již dnes podstatně změnila život vojsk a má stále silnější tendenci vést praxi novými cestami. Bez ní již není možné řešit problémy moderní armády. Péče o rozvoj vědeckého potenciálu se stává klíčovým problémem růstu obranyschopnosti země a bojeschopnosti jejich ozbrojených sil. Podstatnou stránkou v nové koncepci rozvoje vojenského školství je učinit z vojenských vysokých škol rozhodující prostředek rozvoje vědeckotechnického potenciálu ČSLA, centra sjednocování vědeckého úsilí celostátního a armádního při řešení obrany země.

Rozbory přesvědčivě ukázaly, že současná praxe vojsk neumí vždy zvládnout rychle nové poznatky vědy a slabiny jsou i v posilování chťení toto dělat. Souvisí to s úrovní materiálních i morálních stimulů rozvíjejících tento proces i s určitým nedostatkem minimálně řídicích kadrů v útvech pro jeho vedení. Samotné zvědečtění praxe nemá ještě na mnohých místech naší armády pevný reálný perspektivní program, opřený o hlubokou znalost možností daného úseku i specifiky toho nového, o čem se usiluje.

Vývod pro novou soustavu se stal očividný. Ke skutečnému použití vědy v praxi mohou přispět jen hluboce vzdělané kádry, které mají možnosti, jež moderní věda v různých sférách otevírá. Věda

⁴⁾ Viz příloha k usnesení předsednictva ÚV KSČ z 8. 3. 1966. Příloha č. 2 str. 3.

začíná vytlačovat rutinu, systematizovanou zkušenost. To se projevilo v pojetí studijních oborů, které se více než v minulé soustavě školení blíží struktuře vědy. Tyto rozborů také ovlivnily a ještě ovlivní konstrukci učebních plánů. Musíme v nich pamatovat na potřebu moderní dynamické specializace s širokým univerzálním základem a formování ideových zdrojů individuální aktivity absolventů vojenských škol, zvýšit nároky na jejich ideový život, věcné a kritické myšlení, na duševní pružnost a pohotovost, na jejich připravenost na silící ideový boj v nových sférách činnosti. Zvýrazňuje se význam prvních dvou fází studia — **základního** (přírodní a společenskovední znalosti, jakož i základní odborné speciální poznatky) a **odborného** (teoretické základy oboru jako matematickopřirodovědní, společenskovední, technické a vojenské problémy, osvojení metodiky vědecké práce a rozvíjení schopností přenášet výsledky vědy do praxe). Nejpodstatnější změny prodělá v budoucnu třetí fáze — **specializační studium**, jež má za úkol poskytnout znalosti ze speciální oblasti oboru, vypěstovat u studentů schopnosti pracovat na určitém úseku praxe. Rozborů ukazují, že se bude muset intenzivně rozvíjet vědecký základ jednotlivých specializací, přenášet část tohoto studia do praxe a více přihlížet k individualitě jednotlivých posluchačů.

3. **Neobyčejně vážným zdrojem rozvíjení nové koncepce byla i hlubší orientace (i když ne dosti vědecká) v tradicích našeho civilního i vojenského školství.** Vedle našich rozborů zde působila i práce v ci-

vilu, zejména v souvislosti s přípravou zákona o vysokých školách.

Uvědomovali jsme si, že změny musí odrážet novou potřebu, ale zároveň zachovávat naše zvláštnosti a kladné pedagogické zkušenosti. Tak se našel typ vojenské průmyslovky i cesta k využití některých zkušeností z VVU v novém systému vysokoškolské přípravy. Z toho se vyvodily zejména tyto závěry:

— Došlo k soustavnější a metodičtější orientaci vojenských škol na základní požadavky praxe. Nesmíme však dopustit, aby základní otázka vztah školy a praxe byla zúžena do několika opatření a utilitaristicky pojaté praxe v průběhu studia. Cestu k hlubší jednotě školy s praxí zajišťovat přes vědecké určení dlouhodobých potřeb v přípravě kádrů v armádě.

— Jednotlivé studijní obory, jednotlivé vědní obory a jednotlivé typy škol musí volit formy a metody výuky a výchovy, odpovídající jejich charakteru.

— Páteří pedagogické práce na VVŠ je vědecká práce.

— Je nezbytné podchytit a programově usměrnit orientaci škol na zefektivnění výchovného procesu a posílit jeho stranickost.

4. Nemalý význam při rozpracovávání nové koncepce přípravy vojáků z povolání mělo i **studium výchovně vzdělávací soustavy v ČSSR a výchovně vzdělávacích soustav jiných armád, zvláště socialistických.** Zejména nové tendence v rozvoji přípravy důstojníků v Sovětské armádě ukázaly, že nová cesta v ČSLA je správná a podle našeho názoru vydrží prověrku perspektivy.

Jaký je současný stav v uskutečňování přestavby a které problémy jsou v dané době podle Vašeho názoru nejvýznamnější?

Nejpozitivnější výsledek je, že byla nová soustava přijata stranickým a předním pedagogickým aktivem vojenských škol, je ve svých konkrétnostech obohacena o jeho zkušenost, rozum a představu. Neskrývá, že pokračují ostré spory kolem jednotlivých otázek realizace přestavby. Zkušenosti však potvrzují, že mají v zásadě pozitivní význam, jsou motorem pohybu progresivního pedagogického myšlení, jsou ovšem velmi náročné na ideologickou práci, která musí odhalovat jádro sporů a ukazovat východiska, totožná se závěry XIII. sjezdu KSČ.

Od přijetí usnesení předsednictva ÚV KSČ z 8. 3. 1966 pokračovala i zpracovatel-

ská činnost. Byla zpracována nomenklatura studijních oborů a specializací, profil jejich absolventů a návrhy učebních plánů. Definitivně se upřesnila jednotlivá školící centra a sjednotila se hlediska na organizační strukturu nových škol. To umožňuje práci na tabulkách mírových počtů a zahájení výběru kádrů pro novou soustavu školení i usměrnění jejich přípravy. Blíží se k závěru práce na aplikaci zákona o vysokých školách v podmínkách armády. Hodně se již udělalo v orientaci veřejnosti o novém systému přípravy vojáků z povolání a zprávy hovoří o tom, že nachází mezi mládeží i rodiči ohlas.

Stručně řečeno, plní se harmonogram

práci, který sleduje bližší úkol — možnost zahájení cílevědomé přípravy v nové soustavě počínaje rokem 1967—68.

V plnění harmonogramu jsou tyto klíčové problémy:

a) Před tím, než přistoupíme k práci na učebních a výchovných programech a od toho odvozených různých organizačních a kádrových otázek, musí proběhnout vědecká i stranická oponentura zracovaných pojetí profilu a učebních plánů.

Jejím smyslem bude prověřit objektivnost podkladů, ze kterých se vycházelo, soulad navrhovaných řešení s poznatky vědy a se závěry XIII. sjezdu, reálnost návrhu z hlediska všech podmínek, které závažně ovlivňují splnění dokumentu. Zároveň sledujeme to, aby oponentura odhalila rozpory, které ještě kolem těchto otázek jsou mezi našimi pedagogickými kádry a přispěla k zásadovému, ideovému řešení těchto rozporů.

b) Neobyčejně závažným problémem, který musíme řešit daleko zásadněji než dosud, je vypracování ucelené koncepce rozvoje socialistického uvědomění posluchačů jednotlivých typů škol naší výchovně vzdělávací soustavy.

Jádrum tohoto úkolu je bezesporu od-

halení cest k účinnému formování vědeckého světového názoru posluchačů, ke zformování aktivní životní pozice posluchače, jeho volního a emocionálního vztahu ke světu, k duchovním hodnotám socialistické společnosti, k svému povolání, svým právům i povinnostem.

Na tomto základě lze úspěšněji než dosud řešit významnou otázku vojenské výchovy — morálně psychologickou přípravu posluchačů k činnosti v soudobé válce.

Vedle odhalení možností ideové, politické, mravní a psychologické výchovy v každém druhu činnosti v nové škole a zabezpečení podmínek k využití těchto možností patří v tomto směru rozhodující úloha výuce společenských věd v jednotlivých typech škol.

c) K neposledním problémům bližšího úkolu patří i prosazení požadavku říjnového pléna ÚV KSČ z r. 1964 — „dosáhnout jednoty v politickém, pedagogickém a ekonomickém řízení vojenského školství ze strany MNO“. V tomto směru je dosud hodně nedostatků a v zájmu přestavby nesmíme dopustit obcházení tohoto požadavku, či dokonce podcenění nezbytnosti vytvoření podmínek pro vysoce účinné řízení.

Hovoříte o problémech bližšího úkolu. Co považujete za další úkol?

Je třeba si uvědomit, že situace v ČSLA nás nutí zahájit přípravu v novém systému již 1. 9. 1967. Mnohé z přijímaných závěrů by však vyžadovaly hlubší vědecké analýzy a některé i experimentování. Jsme tedy nuceni vést práci ve dvou etapách. V první vytváříme ucelenou koncepci školení v nové soustavě a řešíme všechny otázky s tím spojené (často i nakvap), aby se skutečně zahájilo 1. 9. 1967, a pokud možno dobře. Zároveň však si uvědomujeme problémy nedostatečně řešené anebo řešené pouze hypoteticky bez dostatečných podkladů. Ty zahrneme do druhé etapy s cílem utřídit je a na základě toho zpracovat obecnou koncepci na souhrn vědeckých studií, které musí být v letech 1966—69 zpracovány a vytvořeny seriózní podklady ke zpracování 15letého generálního plánu rozvoje vojenského školství, který bychom chtěli mít hotový k r. 1970.

Dalším úkolem je tedy zpracování tohoto perspektivního plánu, v jehož prů-

běhu se bude prověřovat naše současné počínání, znovu pečlivě analyzovat všechny faktory, které limitují rozvoj vojenského školství a zpřesňovat jeho cíle, zásady koncepcí jednotlivých typů škol a studijních oborů i směry modernizace jejich činnosti.

Nezajistíme-li rozvinutí této práce je třeba říci, že v mnohých otázkách budeme hazardovat a nepřispějeme k stabilitě vojenského školství. Vždyť mezi studie, které nezbytně potřebujeme, řadíme také jako je perspektivní kvalifikační model naší armády a vojenské profesiografie, zdůvodněný plán dlouhodobé potřeby kádru, vědecké základy školské politiky strany v armádě, koncepční studie o dlouhodobých perspektivách jednotlivých typů škol a zásadách jejich plánů, učebně výchovná práce, ekonomika vojenského školství, cesty přípravy vědeckopedagogického sboru, zásady a formy řízení vojenských škol atd.